

3.ÜNİTE

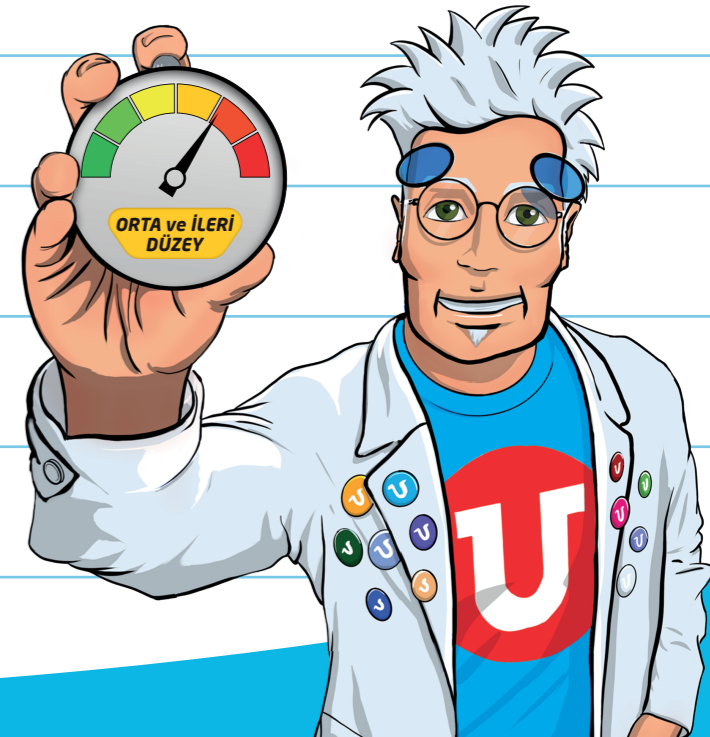
U

TYT Orta ve İleri Düzey Dil Bilgisi Soru Bankası

Yapı Bakımından Fiiller

RAMAZAN EFE AY

YAPI BAKIMINDAN FİİLLER

Basit Fiil

Yapım eki almaz.

yürü - yor - sun

Kip ve şahıs eklerini alır.

bil - ecek - miş - sin

Türemiş Fiil

Yapım eki alır.

Toplantıya başladık.

Saçı ağardı.

Tarla kuşu toprağı eşelerdi.

Yağmurdan sonra uçsuz bucaksız kokuyorsun.

Birleşik Fiil

1- İsim + yardımcı eylem

2- Kurallı birleşik fiil

3- Anlamca kaynaşmış birleşik fiil

1- İsim + Yardımcı Eylem

Bir yardımcı eylemle ondan önce gelen ad soylu bir sözcükten oluşur.

Yardımcı eylem olarak: etmek / olmak / eylemek / kılmak

İsim + Yardımcı Eylem → **İsim** + etmek / olmak / eylemek / kılmak

Birleşik Fiil

- Geç fark ettim taşın sert olduğunu.
- Herkese iyilik ettin, yıllarca sabrettin o seni affetti mi?
- Kızıl havaları seyret ki akşam olmakta.
- Soğukta uzun süre kalınca hasta olmuş.

Dikkat!

Yardımcı eylemler tek başına bir işi karşılayacak biçimde kullanılabilir. ~~Yardımcı eylem~~

Bu araba bu kadar etmez. / Meyveler bu yıl erken oldu.

2- Kurallı Birleşik Fiil

fiil + ebil → yeterlilik fiili

fiil + iver → tezlik fiili

fiil + eyaz → yaklaşma fiili

fiil + (edur, egel, ekal) → sürerlik fiili

Örnek

- Bakakaldım giden geminin ardından.
- Sen gidedur, ben birazdan gelirim
- Merdivenden kayınca kolum kırilayazdı.

Örnek

- Bir dikişte bir litre ayran içebilirim.
- Otoparkta yer olabilir. (ihtimal)
- Cennette de avutamam gönlümü.
- Ben sana mecburum, bilemezsin.
- Giderken arabasının kapısını açiverdi.
Gece yarısı bir atlı çıkageldi.

3- Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiil

Deyim gördüğün yerde (eğer isim değilse, ateş pahası gibi) anlamca kaynaşmış birleşik fiil vardır.

Ad soylu sözcüklerle bir eylemin anlamca kaynaşmasıyla da oluşur.

→ Bundan sonra o ayağını denk alsın.

→ Öğretmen burnundan soluyordu.

★ vazgeçmek, başvurmak, öngörmek, elvermek, alıkoymak, varsaymak

Anlamca kaynaşmış birleşik fiil